

БАРА́НОВ Сергій Микитович (14. 11. 1918, м. Кустанай, Казахстан — 23. 06. 2000, Донецьк) — хімік-органік, вуглехімік. Доктор хімічних наук (1963), професор (1963), член-кореспондент НАНУ (1965). Учасник 2-ї світової війни. Мав бойові та держ. нагороди СРСР. Закін. Ленінгр. університет (1941). Працював у Львів. мед. інституті (1946–66): асист., доцент, завідувач кафедри орган. хімії. Від 1967 — в Інституті фіз.-орган. хімії та вуглехімії НАНУ: кер. відділу вуглехім. та орган.

синтезу, радник при дирекції (1990–2000), одночасно 1966–85 — завідувач кафедри, професор кафедри вуглехімії Донец. університету. Осн. напрям робіт у галузі орган. хімії — синтез і реакційна здатність гетероциклічних сполук, що є компонентами кам'яновугіл. смоли. Досліджував зв'язки між структурою і властивостями вугілля, синтез та реакційну здатність гетероциклічних сполук ряду азолінів, азинів, бетаїнів та ін.; розробив реакцію гетерилування, що відкрило новий спосіб цілеспрямованого синтезу сполук заданої структури і властивостей; запровадив у виробництво способи одержання роданіну, бета-галогенозаміщених кислот, купроїну та ін. Встановив основні закономірності зв'язку між структурою й хім. властивостями вугілля, розробив клатратну теорію будови вугілля.

Основні праці

Органічна хімія: Підруч. К., 1970; Четвертичные соли хиолинбензимидазолов // ХГС. 1980. № 12 (співавтор); Восстановительная диполимеризация угля // ХТТ. 1980. № 6 (співавтор); Перспективы энергетического и химического использования угля. К., 1982; Синтез и исследование ингибиторов коррозии на основе коксохимического хиолина. К., 1992 (співавтор).

А. Ф. Попов

Бібліографічний опис:

Баранов Сергій Микитович / А. Ф. Попов // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2003. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-40429>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).